

Herman Bruil uit het Gelderse Terborg werd tijdens de Nationale Dag van het Gelders Paard gehuldigd als Fokker van het Jaar.

› Fokker van het Jaar

Herman Bruil houdt van mooie en moderne Gelderse paarden

Lange tijd stond hij voor wat de fokkerij betreft in de schaduw van zijn neef Karel van Leijden. Daarna besteedde hij zijn vrije tijd door het met zijn zoon Harm en schoondochter Miranda mee op wedstrijd gaan. Met de verkiezing tot Fokker van het Jaar Gelders paard stond Herman Bruil in augustus terecht zelf een keer in de schijnwerpers.

Tekst: GEMMA JANSEN — Beeld: GEMMA JANSEN E.A.

Traditioneel komen de Fokkers van het Jaar van de verschillende richtingen in de kersteditie van het KWPN Magazine nog wat uitgebreider voor het voetlicht. De hoogste tijd voor een gesprek met de fokker uit Terborg, die inmiddels ook een KWPN-hengst heeft gefokt. Tijdens de hengstencompetitie heeft deze Mexpression (Expression uit Colinda ster PROK van Koss), met Dennis Ausma in het zadel, alle keren al voor een oogstrelend optreden gezorgd en behaalde daarvoor dan ook hoge scores. Naast deze hengst heeft Herman ook verschillende merries op stal staan die allemaal voorzien zijn van de nodige predicaten.

Van wanneer dateert zijn liefde voor het paard? "Ik herinner me nog dat ik op een winterdag na schooltijd het paard uit de wei mocht halen. Dan parkeerde ik het paard dicht bij het draad, ging daar opstaan en zwaaide zo mijn been over de paardenrug. En dan in volle galop op huis aan. Angst kende ik nooit, ook later niet. Ik denk dat ik als jochie van een jaar of acht al bij mijn vader op de wagen zat. Mijn vader verhuurde zichzelf om met zijn paarden op het land te werken, of haalde als melkrijder met paard en wagen de volle melkbussen bij de boeren op om naar de melkfabriek te brengen. Hij heeft weleens een Belgisch trekpaard voor de

wagen gehad, maar gebruikte voor het werk bijna altijd Gelderse paarden. Die waren hier destijds in de Achterhoek heel makkelijk te vinden. Hij heeft af en toe geprobeerd om een veulentje bij een van zijn merries te fokken, maar dat ging allemaal wat omslachtig. Dan moesten hij en de paarden na een dag hard werken nog ruim een uur over de weg naar de dichtstbijzijnde hengstenhouder, dat was toen Veltink in Eldrik. En ook weer terug. Zonder resultaat, want zijn merrie bleef helaas gust."

Leerschool

"Toen ik al wat ouder was, ging ik ook graag naar Karel van Leijden. Hij was weliswaar een stuk ouder, maar een neef van mij en aan twee kanten familie. In mijn vroege jeugd had Karel al een grote boerderij en fokte hij goede Gelderse paarden. Hij wilde graag paardrijden, maar zijn oom en tante, waar hij de boerderij van overgenomen had, waren bang dat daar teveel tijd in zou gaan zitten en dat het ten koste van de boerderij zou gaan. Daarom kreeg Karel van hen tijdens zijn huwelijk met Jantje een goede merrie om mee te fokken cadeau. Met een drachtige merrie, zo had zijn oom bedacht, kon hij niet rijden. Het mocht wat kosten, want over het bedrag waarvoor Karels oom en tante de merrie

Tinus werd onder de naam Try Me door Miranda Kock succesvol in de sport gereden. De Koss-zoon werd op de Dag van het Gelders Paard geregeld bestgaand rijpaard.

“Gelderse paarden zijn de laatste decennia mooier en moderner geworden.”

aanschaffen, werd in het dorp nog maandenlang gepraat! Deze merrie was de later kern preferente Hannie (v. Agaufurst, red.), waarmee Karel zijn hele Gelderse stam heeft opgebouwd en waaruit ook de preferente hengst Koss is voortgekomen. Bij Karel maakte ik kennis met hele mooie paarden en dat is voor mij wel een leerschool geweest. Karel had echt verstand van een goed paard. Met hem bezocht ik ook veel keuringen en daar was ik vaak voorbrenger, net zoals Harm dat nu vaak is. Toen ik daar eenmaal de leeftijd voor had, maakte ik alle paarden van Karel klaar voor de keuring. Ik was graag bij hem in Hengelo, want er was altijd wat te beleven.”

Meer geluk

“Toen mijn vader wat ouder werd en het rustiger kreeg, kocht hij bij Harrie Huls in Silvolde de Adjudant-dochter

Miranda. Harrie bracht de moeder van Miranda uit in de M-dressuur, M-springen en M-samengesteld. Zij was dus al behoorlijk veelzijdig. Met Miranda probeerde mijn vader opnieuw een veulentje te fokken en deze keer had hij daarmee meer geluk. De hengstveulens uit Miranda werden snel verkocht, maar toen hij Theoloog gebruikte voor Miranda kreeg hij twee jaar op rij een merrieveulen, een vos en een zwarte. En zo had hij op een keer drie paarden op stal. Dat vond hij teveel en dus bood hij er mij een aan. Ik vond de zwarte Biola heel mooi en koos voor haar. Biola was een heel makkelijk en lief paard, maar wel temperamentvol. Ik heb haar zelf beleerd en ik reed haar recreatief onder het zadel. Dan ging ik naar een bos hier in de buurt en maakte ritten van vier tot vijf uur met haar. Moe worden deed ze nooit en dat is nog steeds een eigenschap, of kwaliteit, in onze stam; de

Zichem-dochter Oranda werd door Harm Bruil in de sport uitgebracht en behaalde uiteindelijk alle predicateden.

Jacob Weijssen

De voor de UTV geselecteerde Jolien (v.Eusebio), hier aan het touwtje van haar fokker, is later naar Canada verkocht.

paarden gaan altijd door. Ik heb haar ook aangespannen voor de huifkar. Ik heb hier een paar stukjes land om de deur liggen en dat bewerkte ik zelf. Biola zette ik voor de ploeg en de hooischudder. Harm was nog maar een jaar of tien, maar zodra hij thuis was van de basisschool trok hij snel zijn andere kleren aan en nam hij de leidsels van me over om het hooi te schudden.”

Alle predicaten

De preferente Biola bracht bij Bruil tien veulens, waarvan zeven hengsten en drie merries. Haar laatste nakomeling was Oranda, een dochter van Zichem. Biola is vier keer aangepaard met deze keurhengst. “Zichem stond bij Theo Bles en ik ben hem daar speciaal gaan

bekijken. Dat was na twee rondjes al klaar, want ik vond het een hele mooie hengst. Theo zorgde er eigenlijk altijd voor dat mijn merries gedekt werden. De Radstake is hier ook dichtbij, maar daar staan alleen maar rijpaarden en ik ben nu eenmaal verknocht aan Gelderse paarden. Die had Theo staan en bovendien kwam hij langs als ik thuis was van mijn werk. Ik wilde er voor de veiligheid graag zelf bij zijn als het moest gebeuren. Oranda was in mijn ogen een heel compleet en mooi Gelders veulen, toch was in eerste instantie haar keuringstraject geen succes. Als veulen stonden er tijdens de keuring al kooplui voor haar aan de kant, maar nadat ze een tweede premie kreeg waren die al snel vertrokken. Dat vond ik toen wel jammer. Later natuurlijk niet meer, anders hadden wij er

“In de fokkerij willen we niet heel veel toegeven op type, maar ook niet op een goed karakter.”

De door Herman Bruil gefokte KWPN-hengst Mexpression wordt opgeleid door Dennis Ausma en is momenteel succesvol in de hengstencompetitie Gelders paard. De familie Bruil heeft drie merries drachtig van deze Expression-zoon.

nooit mee kunnen fokken zoals we uiteindelijk hebben gedaan.”

Bruil brengt Oranda als driejarige opnieuw voor op de keuring. “Om het mezelf wat makkelijker te maken, zette ik Oranda ’s morgens alvast op stal bij Karel, want hij had ook een paar keuringspaarden staan. Daar maakte ze zich zo druk dat toen ze eindelijk aan de beurt was de pijp helemaal leeg had en geen fatsoenlijke drafpas meer liet zien. Nadat ze als driejarige voorgesteld werd, is Harm haar onder het zadel gaan rijden en ze is uiteindelijk in 2006 keur geworden, daarnaast heeft ze ook nog de predicaten elite, preferent, prestatie en sport-dres behaald, alles dus!”

Internet

Het eerste veulen van Zichem uit Biola was Leo. “Zichem was toen in eigendom van Nico Krol en hij kwam Leo voor de afstammelingenkeuring bekijken. Ik was op dat moment op de keuring van het Gelderse paard in Hengelo. Net voor ik met een veulen van Karel de ring in moest, bood Nico geld. Dat bedrag vond ik te weinig, dus ik vroeg meer en zei meteen: ‘Als ik zo de ring in ga, is de handel over’. Nico gaf geluk, want hij wilde het veulen graag hebben. Leo is bij hem opgegroeid en vervolgens klaargemaakt voor de hengstenkeuring. Daar werd hij aangewezen voor het verrichtingsonderzoek, maar net voor die tijd is hij naar Amerika verkocht. Hij is niet de

enige nakomeling van Biola die naar het buitenland is vertrokken; Jolien is naar Canada gegaan. Zij was een zwarte dochter van Eusebio en werd geselecteerd voor de UTV. Voor de Mounties (bereden politie, red.) in Canada waren er mensen in Nederland op zoek naar zwarte paarden en zij lieten hun oog op Jolien vallen. We weten niet wat er van Leo en Jolien terecht is gekomen. Daar is tegenwoordig internet heel handig voor, want zo kun je alles en iedereen volgen, maar dat was toen nog helemaal niet. Een paar dagen na het vertrek van Jolien overleed Biola aan koliek. Ik heb in mijn leven veel paarden voor de wagen beleerd, maar toen Biola dood was stonden hier alleen nog maar een jaarling en een tweejarige. Dus heb ik een tractor gekocht voor het werk en nooit meer een paard ingespannen.”

Koss-nakomelingen

Oranda kreeg als vierjarige haar eerste veulen: Tinus, een nakomeling van Koss. Met Miranda in het zadel won de niet al te grote vosruin alles onder de naam Try Me. De ring uitkomen met minstens twee winstpunten per proef was eerder regel dan uitzondering. Miranda heeft Tinus van niks naar het Z1 opgeleid. Op de Hippiade werd het duo derde in de L2 en reservekampioen in M1, op de Nationale Dag van het Gelders Paard werd Tinus verscheidene malen bestgaand paard. Tinus is uiteindelijk verkocht naar België en werd daar door Evelyne

Hendriks uitgebracht op Lichte Tour-niveau. Na hem volgden nog vier Koss-nakomelingen. Als vierde werd de langverwachte merrie geboren, Colinda. Deze voorlopig keurmerrie heeft wat getobd met een lichte blessure en daardoor een achterstand in de sport. Ze is gust nu en dat leek de ideale gelegenheid om weer met haar aan de gang te gaan voor het sportpredicaat. Ware het niet dat Miranda onlangs tijdens een cross haar voet brak na een ongelukkige val met haar paard. Zodra het kan wil ze weer in het zadel klimmen en dan aan de gang met Colinda. Zij is de moeder van Mexpression en tevens van zijn volle broers Karel en Oslo. Het hengstveulen uit dezelfde combinatie overleed helaas dit jaar. Na Colinda werd uit Oranda de volle zus Esprit geboren, deze elite- en sportmerrie werd uitgenodigd voor de NMK. Als zesjarige is ze verkocht en wordt inmiddels ook succesvol ingezet voor de fokkerij. Let's Dance is een dochter van Danser uit Oranda. Zij werd vorig jaar zomer op de keuring stermerrie en heeft ook al het sportpredicaat op zak. Het is de bedoeling om met Oranda's laatste dochter Noranda (v.Ibsen B) in 2022 naar de keuring te komen.

HARM BRUIL: "DIT HEEFT MIJN VADER ECHT VERDIEND"

Tijdens de huldiging van de Fokker van het Jaar verscheen de 25-jarige, maar nog topfitte Oranda aan de hand in de ring, net als haar dochter Colinda. Vervolgens Oranda's zoon en dochter, respectievelijk Marius (v.Wilson) met Wilma Snoeij in het zadel en Miranda Kock met stermerrie Let's Dance (v.Danser). Mexpression mocht natuurlijk niet ontbreken en liet zich met zijn vaste ruiters Dennis Ausma geweldig zien. Harm: "Mijn vader vond het allemaal prachtig. Hij heeft er in Ermelo echt van genoten. Ik kon de toekenning van de titel helaas niet geheimhouden voor hem, want toen ik Oranda op een voorrijzertje liet zetten, kreeg hij meteen argwaan. Ik kan met de paarden thuis niets doen of hij heeft er erg in. Mijn moeder blijft graag op de achtergrond, maar nu was ze er bij de huldiging ook bij. Evenals mijn broer en zijn zoon Caz. De laatste heeft niet speciaal iets met paarden, maar meerijden in de koets met mijn ouders vond hij wel heel leuk. Mijn vader heeft eigenlijk altijd zo'n beetje op de tweede plaats gestaan. Eerst omdat hij als neef van Karel van Leijden met zijn paarden naar de keuring ging, en die van hemzelf uit tijdgebrek thuis liet staan. Vervolgens was hij heel vaak heel druk met mij en mijn paarden. Ik vind het heel mooi dat hij nu speciaal in het zonnetje wordt gezet, dat heeft hij met zijn fokkerij echt verdiend!"

Altijd alles samen doen

"Om met de paarden van Karel en later die van ons naar de keuringen te gaan, leende ik altijd een tractor met een aanhangwagen. Toen Harm ging werken, kocht hij als eerste een auto en een trailer. Toen werd het logistiek al een stuk makkelijker. Wat dat aangaat had ik het natuurlijk ook beter getroffen dan Karel, want hij was altijd afhankelijk van de hulp van een ander. Om de paarden klaar te maken voor de keuring, om ermee naar de keuring te gaan en om ze daarna te beleren onder het zadel om de verschillende predicaten te behalen. Hier doen we dat altijd samen; Harm, Miranda en ik. Ik verzorg ze, Harm beleert ze en Miranda brengt ze uit in de sport. Onze paarden zijn sterk, gezond en eerlijk. In de fokkerij willen we niet heel veel toegeven op type, maar ook niet op een goed karakter. Harm maakt nu alle paarden bij hem thuis zadelmak, dat deed ik vroeger ook. Ze waren bij mij zo zadelmak: hoofdstel om, er zo opklimmen en rijden. Ik heb nooit problemen ermee gehad. Sommige paarden wilden alleen moeilijk van huis, dan waren ze op de hoek de straat en dan draaiden ze om. Ik denk dat ze het te goed hadden hier", grapt Herman.

Expression

"In 2013 waren we heel erg aan het twijfelen over de hengstenkeuze voor Colinda. Op een zondagochtend hebben we de catalogus van de hengstenkeuring erbij gepakt, daarin had Harm heel lovend geschreven over het optreden van Expression: 'Een mooi paard met body en front, en karakter voor een 10'. Miranda werkte toen bij Liseon Kamper, zij leste regelmatig bij Alex van Silfhout. Daar reed ze dan regelmatig samen met deze hengst in de baan en zij zei ook: 'Als je nog een hengst met type en bewerkbaarheid wil, moet je eens naar Expression kijken'. We besloten dus voor Expression te gaan. In 2014 verwierp Colinda helaas van deze hengst. Een jaar later werd uit die combinatie Karel geboren. Hij werd reservekampioen bij de hengstveulens tijdens de Nationale Dag van het Gelders Paard. In dat jaar hielden we Colinda bewust gust om ermee de sport in te gaan, maar daar hadden we natuurlijk meteen spijt van toen Karel het zo goed deed. Het volgend voorjaar is zij opnieuw gedekt met Expression en daaruit is Mexpression geboren. Hij was heel mooi en we waren tijdens de keuring nog niet uit de ring of Jaap Jonker stond erbij. Hij kocht hem al snel en daar waren wij tevreden mee, want een hengst opfokken is een heel ander verhaal dan een merrie opfokken. Het doel blijft om uit Colinda een merrieveulen te fokken, maar dat is nog niet gelukt."

Mooier en moderner

Inmiddels heeft de familie Bruil drie merries drachtig van Mexpression: Miranda's rijpaardschimmel Adindie (ster sport-dres PROK van Ronaldo), Milana (ster PROK van Elegant) en Let's Dance (v.Danser). "Op die laatste combinatie zijn wij best trots: een zelfgefokte

Harm Bruil:

“Mijn vader stond vaak op de achtergrond, maar zijn fokkerij verdient het om in het zonnetje te staan.”

stermerrie die momenteel drachtig is van onze zelfgefokte hengst. In de fokkerij vinden wij het niet erg om een scheut rijpaardbloed in te brengen, maar op maat en formaat, goede bewegingen en een fijn karakter willen we niets toegeven. Zo hebben we Noranda, de Ibsen B uit Oranda, dit voorjaar drachtig proberen te krijgen van Aktion. Dat leek onze een hele goede combinatie, maar dat is helaas niet gelukt. Gelderse paarden zijn wel mooier en moderner geworden de laatste decennia. Het zijn niet meer de eenvoudige

werkpaarden van vroeger. Er werd ook nog wel eens een beetje op neergekeken, maar Henkie heeft goed werk gedaan en Mexpression liep tussen de rijpaarden een hele goede Pavo Cup. Je merkt dat er nu ook anders naar wordt gekeken. Wij zijn hier in ieder geval met z'n allen heel trots op onze paarden. Eigenlijk heb ik me weinig meer te wensen: Fokker van het Jaar, fokker van een goedgekeurde hengst en een stal met mooie merries. Ik hoop dat ik nog een poosje door kan gaan met fokken, want dat blijft prachtig om te doen!” •

Een zelfgefokte stermerrie die drachtig is van een zelfgefokte hengst, daar is de familie trots op. Deze Let's Dance (v.Danser) voert ook het sportpredicaat en is momenteel drachtig van Mexpression.

